


**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Донецький національний університет економіки і**  
**торгівлі імені Михайла Туган-Барановського**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**  
на засіданні кафедри  
підприємництва і торгівлі  
Протокол № 2 від 03 вересня 2018 р.  
Зав. кафедри

 С.В. Волошина

**РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ**  
**«МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ**  
**ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

Ступінь: бакалавр

**Кількість кредитів ECTS 5**

Розробник: Скляр Н.М.,  
доцент кафедри підприємництва  
і торгівлі, к.е.н.

2018 - 2019 навчальний рік

## 1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	<b>Вибіркова для студентів напряму підготовки 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (скорочена форма)</b>
Семестр (осінній / весняний)	<b>весняний</b>
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	34
Практичні/ семінарські, годин	16
Лабораторні, годин	
Самостійна робота, годин	100
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3
самостійної роботи студента	5
Вид контролю	залік

## 2. Програма дисципліни

**Ціль** - дослідження системи функціонування суб'єктів господарської діяльності у сфері зовнішньоекономічних відносин; вивчення основних законів і закономірностей функціонування митно-тарифних відносин; аналіз функціонування тарифної системи регулювання експортно-імпортних операцій.

**Завдання:** вивчення основних нормативно-правових засад функціонування підприємств у сфері митно-тарифних відносин; розгляд специфіки митного регулювання при здійсненні експортно-імпортних операцій, методів нетарифного регулювання експортної й імпортної політики країни; висвітлення низки проблем, пов'язаних із функціонуванням митної системи в Україні: причин та передумов розвитку митно-тарифних відносин, системи регулювання даного виду взаємовідносин у сфері зовнішньої торгівлі.

**Предмет:** механізм функціонування тарифної системи; структура та ефективність системи митного оподаткування; митна вартість як об'єкт нарахування митних платежів; специфіка функціонування системи митного контролю та митного оформлення; характеристика митних режимів.

**Зміст дисципліни розкривається в темах:**

1. Загальні засади тарифного регулювання ЗЕД.
2. Сучасний стан та перспективи розвитку тарифних відносин.
3. Митні платежі та збори при здійсненні ЗЕД.
4. Загальнодержавні податки як інструменти регулювання ЗЕД.
5. Заходи нетарифного регулювання ЗЕД.

### 3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна скорочена форма навчання)				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	СРС
1	2	3	4	5	6
<b>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи функціонування та розвитку тарифної системи України</b>					
Тема 1. Загальні засади тарифного регулювання ЗЕД	28	6	2		20
Тема 2. Сучасний стан та перспективи розвитку тарифних відносин	27	6	2		19
Тема 1-2. Модульний контроль 1	5		2		3
<b>Разом за змістовним модулем 1</b>	<b>60</b>	<b>12</b>	<b>6</b>		<b>42</b>
<b>Змістовий модуль 2. Механізм функціонування митно-тарифної системи України</b>					
Тема 3. Митні платежі та збори при здійсненні ЗЕД	28	8	2		18
Тема 4. Загальнодержавні податки як інструменти регулювання ЗЕД	28	6	2		20
Тема 5. Заходи нетарифного регулювання ЗЕД	29	8	4		17
Тема 3-5. Модульний контроль 2	5		2		3
<b>Разом за змістовним модулем 2</b>	<b>90</b>	<b>22</b>	<b>10</b>		<b>58</b>
<b>Усього</b>	<b>150</b>	<b>34</b>	<b>16</b>		<b>100</b>

### 4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин
1	Семінар – розгорнута бесіда Тема 1. Тарифна політика як складова зовнішньоекономічної політики держави. Методи тарифного регулювання ЗЕД.	2
2	Семінар з виконанням практичних задач Тема 2. Тарифні засади економічної інтеграції	2
3	Практичне заняття Тема 1-2. Модульний контроль 1	2
4	Семінар з виконанням практичних задач Тема 3. Основні складові для нарахування митних платежів. Митні збори як різновид митних платежів.	2
5	Семінар з виконанням практичних задач Тема 4. Мито та його класифікація. Характеристика основних видів мита та загальнодержавних податків.	2
6	Семінар з виконанням практичних задач Тема 5. Особливості кількісних обмежень, фінансових, антидемпінгових засобів нетарифного регулювання ЗЕД.	2

7	Семинар з виконанням практичних задач Тема 5. Підстави застосування квотування, ліцензування, технічних бар'єрів.	2
8	Практичне заняття Тема 3-5. Модульний контроль 2.	2
<b>Усього</b>		<b>16</b>

## 5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей, слайдових презентацій за обраною темою.
3. Підготовка доповідей і презентацій індивідуальних робіт, добір статистичної інформації з митного регулювання ЗЕД.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

## 6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
<b>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи функціонування та розвитку тарифної системи України</b>			
Семинар – розгорнута бесіда. Тема 1. Тарифна політика як складова зовнішньоекономічної політики держави. Методи тарифного регулювання ЗЕД.	20	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: митно-тарифна політика як складова зовнішньоекономічної політики держави; характеристика методів митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; організаційна структура митної системи України; характеристика сучасного етапу розвитку митно-тарифної політики України. Джерело [1; 4;6; 18; 23]. 2. Самотестування. 3. Підготовка доповіді з питань сучасних проблем митної політики України	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семинар з виконанням практичних задач Тема 2. Тарифні засади економічної інтеграції	19	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: ввізне мито як податок на зовнішню торгівлю; специфіка використання експортного мита; особливості нарахування митного тарифу. Джерело [1;4; 18;21; 22]. 2. Самотестування. 3. Підготовка графічного матеріалу з дослідження Митного тарифу України та країн ЄС із використанням мережі Інтернет та програмного продукту QD Professional	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка графічного матеріалу
Практичне заняття Тема 1-2.	3	1. Підготовка до модульної контрольної роботи 1	Перевірка модульної контрольної роботи 1
<b>Разом за змістовним модулем 1</b>	<b>42</b>		

## Змістовий модуль 2. Механізм функціонування митно-тарифної системи України

<p>Семинар з виконанням практичних задач</p> <p>Тема 3. Основні складові для нарахування митних платежів. Митні збори як різновид митних платежів.</p>	18	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: митна вартість як об'єкт оподаткування при нарахуванні митних платежів; митні збори як різновид митних платежів; механізм нарахування та сплати акцизного податку при переміщенні товарів через митний кордон України; особливості нарахування податку на додану вартість при здійсненні експортно-імпорتنних операцій Джерело [1; 4;6; 18; 23].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Підготовка графічного матеріалу з класифікацій митних зборів</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка графічного матеріалу</p>
<p>Семинар з виконанням практичних задач</p> <p>Тема 4. Мито та його класифікація. Характеристика основних видів мита та загальнодержавних податків.</p>	20	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: ввізне мито як податок на зовнішню торгівлю; специфіка використання експортного мита; особливості нарахування митного тарифу; сфера та мета застосування INKOTERMS; основні принципи (умови) INKOTERMS-2010 і їх застосування суб'єктами ЗЕД; особливості застосування правил INKOTERMS в процесі визначення митної вартості. Джерело [1; 4;6; 18; 23].</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Практичні навички з нормативною базою щодо заповнення декларації митної вартості із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Кодекси України», «Каталог»).</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка результатів практичних завдань</p>
<p>Семинар з виконанням практичних задач</p> <p>Тема 5. Особливості кількісних обмежень, фінансових, антидемпінгових засобів нетарифного регулювання ЗЕД</p>	9	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття та основи класифікації нетарифних засобів регулювання ЗЕД; кількісні засоби нетарифного регулювання ЗЕД; антидемпінгові розслідування; фінансові обмеження. Джерело [1;3;6;7;12;13;17]</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Розв'язання ситуативних завдань із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Кодекси України», «Каталог», «УКТ ЗЕД», «Підбірка документів»)</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка результатів розв'язання ситуативних завдань</p>
<p>Семинар з виконанням практичних задач</p> <p>Тема 5. Підстави застосування квотування, ліцензування, технічних бар'єрів.</p>	8	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: поняття квотування в зовнішній торгівлі; порядок отримання ліцензій при здійсненні ЗЕД; види технічних бар'єрів в ЗЕД; інші методи нетарифного регулювання ЗЕД. Джерело [1;3;6;7;12;13;17]</p> <p>2. Самотестування.</p> <p>3. Розв'язання ситуативних завдань із використанням програмного продукту QD Professional (розділи «Кодекси України», «Каталог», «УКТ ЗЕД», «Підбірка документів»)</p>	<p>Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка результатів розв'язання ситуативних завдань</p>
<p>Практичне заняття</p> <p>Тема 3-5.</p>	3	<p>1.Підготовка до модульної контрольної роботи 2</p>	<p>Перевірка модульної контрольної роботи 2</p>
<p><b>Разом за змістовним модулем 2</b></p>	<b>58</b>		
<p><b>Усього</b></p>	<b>100</b>		

## 7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності												
	Загальні						Предметно-спеціальні						
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	
1. Знання основних термінів та понять механізму функціонування тарифної системи, структуру та ефективність системи митного оподаткування; основних елементів системи і логіки розробки.	+						+						
2. Знання методичних підходів до розробки митного тарифу та визначення митної вартості							+						
3. Уміння обґрунтовувати застосування відповідних методів визначення митної вартості і митного режиму під час здійснення митних формальностей									+				
4. Уміння проводити порівняльний аналіз даних при нетарифному регулюванні										+			
5. Уміння оцінити наслідки застосування мита, митних платежів і зборів як інструменту регулювання зовнішньоекономічних відносин										+			
6. Уміння заповнювати декларацію митної вартості з використанням відповідного програмного забезпечення за наявності необхідних для цього документів		+											+

## 8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

## 9. Методи оцінювання

Залік.

### 10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення заліку: на протязі семестру (100 балів)

#### Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
<b>Змістовий модуль 1</b>						
Тема 1	4		2	10		16
Тема 2	4	5				9
Тема 1-2					15	15
<b>Разом змістовий модуль 1</b>	<b>8</b>	<b>5</b>	<b>2</b>	<b>10</b>	<b>15</b>	<b>40</b>
<b>Змістовий модуль 2</b>						
Тема 3	3	4	2			9
Тема 4	3	4	2	10		19
Тема 5 (заняття1)	3	5	2			10
Тема (заняття 2)	3	4				7
Тема 3-5					15	15
<b>Разом змістовий модуль 2</b>	<b>12</b>	<b>17</b>	<b>6</b>	<b>10</b>	<b>15</b>	<b>60</b>
<b>Усього</b>	<b>20</b>	<b>22</b>	<b>8</b>	<b>20</b>	<b>30</b>	<b>100</b>

#### Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

<b>Оцінка</b>		
<b>100-бальна шкала</b>	<b>Шкала ECTS</b>	<b>Національна шкала</b>
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

## **11. Методичне забезпечення**

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

## **12. Рекомендована література**

### **Основна**

1. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI. Електронний [ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квітня 2001 року № 2341-III. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Закон України від 28.12.14 № 72-VIII "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення податкового контролю за трансфертним ціноутворенням" [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/72-19>
5. Закон України від 22.05.03 №852-IV "Про електронний цифровий підпис". [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15>
6. Закон України від 19. 09. 2013 № 584-VII «Про Митний тариф України». [Електронний ресурс] // Режим доступу: [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/584-18>
7. Закон України від 04 листопада 1999 року № 1212-XIV «Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України». [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1212-14>
8. Про вдосконалення діяльності органів доходів і зборів: постанова Верховної Ради України від 28.02.2014 № 838-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 13. Ст. 232.
9. Про затвердження Стратегічного плану розвитку ДФС України на 2015–2018 роки: наказ ДФС України від 12.02.2015 № 80 // Державна фіскальна служба



України: офіц. портал. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/nakazi-pro-diyalnist/63703.html>

10. Про Державну фіскальну службу України: постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 № 236. Офіційний вісник України. 2014. № 55. Ст. 1507.

11. Про утворення Департаменту розвитку та модернізації державної податкової служби: постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2000 № 1454. Офіційний вісник України. 2000. № 38. Ст. 1624.

12. Постанова КМУ від 05 жовтня 2011 року № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України». [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1031-2011-%D0%BF>

13. Постанова КМУ від 18 січня 2003 року № 93 «Про справляння плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів». [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-2003-%D0%BF>

14. Постанова КМУ від 24 жовтня 2002 року № 1569 «Про затвердження Порядку справляння єдиного збору у пунктах пропуску через державний кордон». [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1569-2002-%D0%BF>

15. Про затвердження Порядку розгляду заявок на видачу ліцензії у сфері нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності: наказ Міністерство економіки та з питань європейської інтеграції України від 01 квітня 2004 року № 1775-III. [Електронний ресурс] // Режим доступу <http://www.me.gov.ua/LegislativeActs/Detail?lang=uk-UA&id=5b027ce0-72ed-4694-b3dc-edf48ab25341>

16. Про затвердження Порядку роботи відділу митних платежів, підрозділу митного оформлення митного органу та митного поста при вирішенні питань класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон: наказ Мінфіну від 30 травня 2012 року № 650. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1085-12>

17. Рішення про Правила визначення країни походження товарів: міждержавна угода від 30 листопада 2000 року. [Електронний ресурс] // Режим доступу: [http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997\\_484](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_484)

18. Міжнародні правила по тлумаченню термінів «Інкотермс»: міжнародна торговельна палата від 01 вересня 1990 року № 460. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1085-12>

19. Про затвердження Правил митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, що переміщуються громадянами через митний кордон України: наказ ДМСУ від 17 листопада 2005 року № 1118. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1212-14>

20. Про затвердження Змін до Правил митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, що переміщуються громадянами через митний кордон України: наказ ДМСУ від 16 червня 2009 року № 560. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1085-12>

21. Закон України 27.07. 2018 № 7010 "Про внесення змін до Митного кодексу

України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму "єдиного вікна" та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України". [Електронний ресурс] // Режим доступу: [http://search.ligazakon.ua/l\\_doc2.nsf/link1/JH5EQ00I.html](http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH5EQ00I.html)

22. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа: наказ Міністерства фінансів України від 30 травня 2012 року № 631. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1360-12>

23. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні транзитних переміщень: наказ Мінфіну від 09 жовтня 2012 року № 1066. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2120-12>

24. Про затвердження переліку товарів, ввезення яких на митну територію та/або переміщення територією України транзитом здійснюється за умови обов'язкового надання митним органам забезпечення сплати платежів: постанова КМУ від 21 травня 2012 року № 461. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/461-2012-%D0%BF>

### Допоміжна

25. Гіжевський В.К. Митне право України: навч. посіб. / Гіжевський В.К., Світлак І.І., Скірський І.В. – К.: Атіка, 2008. – 204 с.

26. Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : підруч. / О. П. Гребельник. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 696 с.

27. Додін Є.В. Митні операції на морському транспорті: навч. метод посіб. / Є.В. Додін. – Одеса: Юридична література, 2001. – 96 с.

28. Додін Є.В. Повноваження митних органів у протидії митній злочинності / Є.В. Додін // Митна безпека. Серія Право. – 2010. - № 1.– С. 61-69

29. Додін Є.В. Сучасна система та структура митних органів України: навч. посіб. / Є.В. Додін, О.П. Федотов. – Львів: Митна газета, 2007. – 168 с.

30. Дубініна А.А. Митна справа: підруч. / Дубініна А.А., Сорокіна С.В., Зельніченко О.І. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 320 с.

31. Ємченко І.В. Методи і технічні засоби митного контролю: підруч. / І.В. Ємченко, АП. Закусілов. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 432 с.

32. Жорін Ф.Л. Правові основи митної справи в Україні: навч. посіб. / Ф.Л. Жорін. – К.: КНЕУ, 2001. – 248 с.

33. Митна справа: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. П. Гребельник; М-во освіти і науки України. – 3-тє вид., перероб. та допов. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 472 с.

34. Митне право України: навч. посіб. / Ю. М. Дьомін [та ін.]; за ред. О. Х. Юлдашева. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 232 с.

35. Науменко В. Мінімізація ризиків при митному оформленні: навч. посібник / В. Науменко. – К. : Август, 2003. – 222 с.

36. Науменко В.П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні: монографія / В. П. Науменко, П. В. Пашко., А. Руссков. – К. : Знання, 2004. – 403 с. (Митна справа в Україні).

37. Науменко В. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні: монографія / В. П. Науменко, П. В. Пашко, А. Руссков. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2006. – 394 с. (Митна справа в Україні).

38. Організаційно-правові основи митної справи в Україні / за ред. Є. В. Додіна, С. А. Кузнецова. – Одеса : Інко Сервіс, 1998. – Ч. 1. – 71 с. (Митні операції на морському і річковому транспорті).

39. Основи митної справи в Україні : навч. посіб. / за ред. П. В. Пашка. – К. : Знання, 2004. – 732 с. (Митна справа в Україні).

40. Основи митної справи: навч. посіб. / Держмитслужба України ; за заг. ред. Ю. П. Соловкова, П. В. Пашка. – Х. : РА-Каравела, 2000. – 320 с.

### **Інформаційні ресурси**

41. <http://sfs.gov.ua/podatki-ta-zbori/mitni-plateji/>-офіційний портал Державної фіскальної служби України.

42. <http://qdpro.com.ua//> QD Professional / - програмне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «НТФ «ІНТЕС ЛТД»

43. Офіційний сайт Європейського митного співтовариства [Електронний ресурс]. – [http://www.europa.eu.int/comm/taxation\\_customs/](http://www.europa.eu.int/comm/taxation_customs/).

44. Офіційний сайт Європейського митного співтовариства [Електронний ресурс]. – [http://www.europa.eu.int/comm/taxation\\_customs/](http://www.europa.eu.int/comm/taxation_customs/).

45. <http://www.ukcc.com.ua>

46. <http://www.WCO> (Всесвітня митна організація).

47. <http://www.wcoomd.org>